

Izhaja vsak terek in petek v tednu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželno.

Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petivrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 16 vin., 2-krat po 14 vin., 3-krat po 12 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Deželni zbor goriški.

(Izv. poročilo.)

VI. seja je začela, kakor po navadi, ob 5. uri popoldne. Ko se je potrdil zapisnik poprejšnje in se je nekoliko novo došlih peticij izročilo dotičnim odsekom v razpravo, podelil je predsednik besedo zaporedoma poslancem Dottoriju, Panigai-u, dr. Tumi, Berbuču in Grči, da so zglasili naslednje samostalne predloge:

1. Predlog poslanca Dottorija, ki se glasi:

Uvažuje, da do zdaj še ni konkurenčnih določil in da se niti obetale niso — zastran zgradbe in vzdrževanja branil ob bregovih Soče; uvažuje, da o vsaki povodnji zakrivlja neredni tok vode, da se odnašajo dragocena zemljišna površja, poškodujejo obstoječi nasipi in branovi in da so v največji nevarnosti v poplavnem okrožju ležeča ozemlja; uvažuje slednjic, da si c. kr. vlada na hvale vredni način prizadeva na pomoč prihiteti, vsakrat, kadar se godi kaj takega, da se pa take naredbe ob pomanjkanji stalne dotacije izvajajo še le po dolgih obravnavah in mnogokrat veliko prekasno, vabi se c. kr. vlada, naj sprejme že od leta 1901 naprej in dokler se ne ustanovi konkurenca, najmenj znesek 20.000 kron v letni državni proračun za branilna dela ob bregovih Soče in da izroči ta denar c. kr. namestništvu na razpolago ter je pooblasti, da ga o spoznani potrebi porabi za branilna dela na tistih mestih, kjer preti, kadar narašča Soča, najhujša nevarnost, ne da bi trebalo prositi v to višjega dovoljenja.

V Gorici, 2. maja 1900.

Slede podpisi vseh poslancev.

2. Predlog poslanca Panigai-a:

Naroča se deželnemu odboru, naj dá političnemu oblastvu kot gozdorejskemu oblastvu za leto 1900 iz gozdorejskega zaloga na razpolago 2000 kron, da naredi poskušnje s pogozdenjem neobdelanih in močvirnih zemljišč v lagunah — katero bi se potem, ako se sponese, izvršilo v obširni meri. Naprosi naj tudi c. kr. vlado, da prispeva v ta namen s primerno vsoto iz državnega zaklada. V Gorici, 2. maja 1900. Podpisani so vsi italijanski poslanci.

3. Predlog dr. Tume:

V smislu državnega zakona od 30. junija 1884 št. 117 § 23 odst. II. ustanavlja

se deželna komisija v svrhu, da določi lege, v katerih so potrebna podjetja po namenu navedenega zakona, da predloži v izvršitev potrebne korake po državni upravi, deželnemu zastopstvu in zasebnih udeležencih. Pozivljati se visoki c. kr. ministerstvu za poljedelstvo in notranje zadeve, da se deželna komisija nemudoma sestavi.

Deželni odbor se pooblašča, da preskrbi in izda iz deželnega zaloga za ustanovitev in poslovanje komisiji potrebna denarna sredstva.

Deželni odbor se istočasno pozivlje, da sestavi in v bodočem zasedanju deželnega zbora predloži načrt deželnega zakona radi pospešavanja deželne kulture v obsežji vodnih stavb in radi naredb za neškodljivo odvracanje gorskih voda in radi sestave deželnega melioracijskega zaloga, oziraje se na državno pomoč, obečano po zakonih od 30. junija 1884 št. 116 in št. 117 v prvi vrsti iz izdanjem deželnih delnih zadolžnic. V Gorici, 2. maja 1900. Podpisani so vsi slovenski poslanci.

4. Predlog poslanca Berbuča, ki se glasi: Visoki zbor naj izvoli skleniti:

Visoka vlada se pozivlja, naj pravčasno odpove trgovinsko pogodbo z Italijo, naj ne sprejme v novo pogodbo vinske klavzule in naj določi carino italijanskim vinom na najmanj 25 K. V Gorici, 2. maja 1900. Podpisani so vsi slovenski poslanci.

5. Predlog poslanca Blaža Grče radi spremembe občinskega in volilnega reda:

Deželni zbor izvoli skleniti:

Naroča se deželnemu odboru, da občinski red in volilni red za občine grofovine Goriške in Gradiške, ki nimajo lastnega statuta, pregleda, sedanjim potrebam in novim razmeram primerno spremeni ter v bodočem zasedanju deželnemu zboru predloži svoje predloge. V Gorici 2. maja 1900. Podpisani so vsi slovenski poslanci.

Na to je dr. Tuma posvetil vladi štiri interpelacije.

I. Interpelacija na c. kr. namestnika v Trstu:

1. Ali je Vaši ekscelenci znano nejednako postopanje c. kr. okrajnega glavarstva proti obrtnim podjetnikom, ki so podvrženi zavarovanju proti neizgodam?

2. Ali misli Vaša ekscelenca opozoriti zavarovalnico, da ista postopa po gotovem redu od leta do leta enako?

3. Ali misli Vaša ekscelenca uplivali tudi na uradnike pri c. kr. okrajnem gla-

varstvu v Gorici, da obrtnike in podjetnike pouče o njih dolžnostih, predno istim nalagajo neopravičene globe.

Podpisani vsi slovenski poslanci.

II. Interpelacija naslovljena na Nj. ekscelenco naučnega ministra:

Ali je Njega ekscelenci došla interpelacija od dne 3. februarija 1897., ali so Njega ekscelenci znane prežalostne razmere učiteljskega v Kopru in neznosni položaj učiteljev in učencev na tem zavodu in ali je Njega ekscelenca voljna premestiti učiteljske iz Kopra če ne celoma, vsaj slovenski oddelek v Gorico.

Podpisani vsi slovenski poslanci.

III. Interpelacija na Nj. ekscelenco pravosodnega ministra:

1. Ali je res, da obstoja tajen ukaz na vsa trgovska sodišča, da morajo, predno vpišejo posojilnice in zadruge v zadržni register, vprašati mnenje politične deželne oblasti?

2. Ali je Nj. ekscelenci znano, da vsled tega tajnega ukaza sodišča zaverajo vpisovanja zadržnih pravil v trgovski register?

3. Ali misli Nj. ekscelenca varovati ugled in prostost c. kr. trgovskih sodišč, da ista svobodno in brez ozira na mnenje političnih deželnih oblasti postopajo po prostem svojem prevdanku?

4. Ali je Nj. ekscelenca voljna ukreniti potrebno, da bode c. kr. okrajno sodišče v Gorici in c. kr. deželno sodišče v Trstu pri pregledovanju pravil isto točno preskuševalo in proučevalo, tako da jih bode mogoče po danem pouku popravljena zopet predložiti, ne da bi se ista vsled prvih pomanjkljivosti zopet zavrgla?

Podpisani vsi slovenski poslanci.

IV. Interpelacija na Nj. ekscelenco naučnega ministra:

Ali je Vaši ekscelenci znano nepravilno in nezakonito postopanje šolskih oblasti v zadevi učitelja Josipa Rakovščka?

Ali misli Nj. ekscelenca ukreniti potrebno, da se imenovanemu učitelju vrnejo že dobljene pravice in mu prizna primerno odškodnino?

Ali je Nj. ekscelenca voljna izdati onim oblastim pouk, da naj se v enakih slučajih obnašajo previdnejše in tolmačijo zakon po navadnem besedilu in naravnem razumu?

Podpisan s a m o dr. Tuma.

Vladni zastopnik je izjavil, da izroči te interpelacije vladi.

Na to je sledila volitev enega deželnega odbornika in 2 namestnikov. Odbornikom je imenovan dr. Marani, njegovim namestnikom vitez dr. Egger, namestnikom iz skupine poslancev velikega posestva pa Conte Valentinis.

Dr. Tuma je precej obširno utemeljeval svoj, v zadnji seji stavljen predlog zastran ustanovitve zaloga za pospeševanje malih obrti. Ker si misli, da bi ga zbor ne sprejel potom nujnosti, predlaga, naj se izroči finančnemu odseku v razpravo.

Poslanec conte Valentinis nasprotuje, pravi, da je sicer hvale vredno, da hoče dr. Tuma po svojem predlogu poveljati nameravane patrijotične slavnosti, toda, ker se je že izročila deželnemu odboru polna oblast, da priredi in izvrši dotični program, da ne kaže utikati se več v njegovo dotično nalogo. Zato hoče on proti predlogu glasovati. Po kratki razpravi se glasuje in dr. Tumov predlog ostane v manjšini. Proti njemu so glasovali vsi ital. poslanci.

Zdaj je sledilo utemeljevanje zgoraj navedenih samostalnih predlogov in glasovanje o njih.

Predlogi poslancev Dottori, Panigai, Berbuč in Grča so se sprejeli — Tumov pa je ostal v manjšini. Zdaj so se vrstili predlogi deželnega odbora.

Poročevalec dr. Tuma. Načrt zakona zastran dovoznih cest k železničnim postajam se sprejme — in zbor ga potrdi tudi v zadnjem čitanju.

Poročevalec dr. Verze gnassi. Deželni komisiji za pariško razstavo se dovoli 600 kron podpore.

Isti poročevalec. Iz podpornega zaloga za občine, ki so bile zadete po elementarnih neizgodah, dovoli se 6318 kron, to je 10% državne podpore 63.180 kron naslednjim občinam za izvršitev občne koristnih tal: Medea, Frata, Romans in Versa 200 kron za zgradbo branov na Versi; — Marjan za 6 presekov in zgradbo branov na Versi 400 kron; — Morar za 2 preseka in zgradbo branov 340 kron; — Kopriva za zvišanje in vtrdbo branu v Blacisu 200 kron. — Terc za vtrdbo branov na levem bregu Avse 285 kron; — Červinjan za dela na reki Avsi 798 kr. — Čiopris-Viškon za branove na hudourniku Korenju 1140 kr.; — S. Lorenc pri Muši za uravnavo hudournika Krstenica 133 kron. — St. Peter ob Soči za vtrdbo branu v Sočini strugi, 57 kron, — cestnemu odboru za Ajdovski kraj 475

to skupaj zložiti; ali v naši županiji vedo to ljudje, so tudi papirji za to..“

„Tedad pa niste od tú, mati?“

„Kako bi mogla biti od tú, prosim milostna gospa? Z Vadovic sem, iz trga. Da, da. Samo da se je napravila zdaj tam županija in da so drugačne navade. Ali ljudje me še zmerom poznajo tam. Banaševu poznajo tam veliki in mali; vsakdo vé o meni, kako in kaj.“

„Ali kako pa, da se niste preselila v Lvov?“

I kako bi se jaz preselila v Lvov; prosim, o milostna gospa! Ali mi Lvov kaj dá, ali mi kaj pomaga? Mladim se vé se dobro vede po svetu — kaj marajo ti, ali to ni za moja leta! Ne, to je le tako, ker imam tú otroka, lastno hčer, ki je žena žrebjarja iz tvornice... Ali kako se je to zgodilo? Ko me je začela ta sveta zemlja k sebi klicati, pa sem pribežala sem k njima, umret. Saj je vendar bolje, če umrje človek pri svojih. Vsaj slamo razsteljejo po tleh in pomagajo tej dušici iziti iz tega grešnega telesa.“

„Ali vam je dobro pri otrokih?“

„Nu kaj? Dobro. Staremu je povsod dobro; saj slabemu tako ne uteče. Samo, da se mi ni zgodilo tako, kakor sem mislila.“ (Dalje pride.)

L I S T E K.

Življenje — žuljenje.

Poljski: Marija Konopnicka.*

— 3 —

Bilo je tiho, jasno, vroče poludne. V Ličakovem parku (gosposkem vrtu) v Lvovu je zdelo, da se vse razgreva v razpaljenem vzduhu (zraku), ki je trepetal v blesku napatih solnčnih žarkov.

V zlato-zeleni mreži, spleteni iz tenkih nitek solnčnih, ki je sijalo skozi krone senčnatih lip, visel je pred manoj utrujeni roj drobnih mušic; niti se ni ganil, niti se ni oglasil. Nad bližnjim travnikom so letali beli metulji nizko nad zemljo ter se skrivali globoko v travo; drobni kremen se je svetil bliščeče iz debelega peska na stezicah, ki so se krožile okrog klopic, in različne vonjave so se dvigale po zraku kakor iz kadilnice.

Vse to je nastalo nagloma po zelo svežem, rosnem jutru. Solnce se je bilo visoko vzdignilo kot krogla in je vpiralo svoje žarke v pojemajočo, vročo zemljo. V parku ni bilo ljudij. Oni, ki so bili tú zjutra, so bili že odšli; a kdor je iskal tú

*) Prva sedanja poljska pesnica. Kritika je pohvalila njene pesmi in tudi povesti.

hladu in sence, ta še ni bil prišel. Napeta „kuhalica“ — se je zdelo, da se raste v tej popolni tihoti, in dalnje cvrčanje kobilic je bilo podobno lahkemu prasketanju nevidnih isker, podpihujočih poldnevni žar.

Kar začujem za seboj nagli klopot palice. Ogledam se. K moji klopici je prihajala drobnih a naglih korakov, mala zelo vpojnjena (pošinjena) starka. Njena bela čepica se je svetila bliščeče v solncu kot bela, na suknji križema prevezana ruta in široki predprt. Jedna roka je nesla jerbas, druga pa se je stegovala enakomerno naprej ter klopotala z malo palico, ki je bila podpora njenim nogam, morda pa tudi očem.

Bila je še daleč; ali vendar sem že čula njeno kratko in težko dihanje. Vidno je bilo, da hiti h klopici, da bi si odročila na njej in dala tje svoj jerbas. Njeni suhi nogi ste se pregibali z velikim trudom ter se pletli naprej v krivih korakih. Glavo je imela tako sklonjeno, da jej nisem mogla pogledati v obraz. Tudi ona me gotovo še ni bila opazila. Šele ko se je pokazala moja senca pred njo, obstala je, vzravnala se malo in obrnila na me svoj pogled.

Kako gosta mreža gub je bila na njej! Življenje, ki je predlo to mrežo, je bilo pač dolgo, zelo dolgo, in gotovo nikdar ni mirovalo. Gotovo se je začejalo dan za dne-

vom zgodaj za jutra še z utrinjkom sveče v roki in se končevalo že pol slepo ob polnočnem petju petelinov. Na svoje sivo vreteno je trgalo in iztrgalo vsa vlakenca iz teh prsij, in svojo nit je pletlo in znova trgalo in znova snovalo dalje, da ni izpuščalo niti vozlov, in ni gledalo na nje, le hitelo je, hitelo — naglo... Časek je stala tako, kakor bi se bila začudila, stala ter mežurkala z malimi, sivimi očmi. Potem se je zganila z nova, stopila h klopici in oprla ob njo jerbas poln potic in slašic ter se zopet in zopet globoko oddahnala.

„Gorko je!“ rekla sem kar tako, da bi začela pogovor.

„Dal je to Bog, dal!“ odvrnila je ter si otrla z suho roko pot z obraza, bledega kot krpa. — „Nastala je soparica (kuhalica), da je groza!“

„Morda se usedete malo?“

„I... čemu pa bi sedela, prosim milostna gospa! Samo da se naslonim malo. Taki starki je težko sedeti, pa zopet vstajati. Takoj bi počilo kaj v križu...“

„Koliko pa ste že stara?“

„A kaj bi to štela, prosim milostna gospa. Gospod Jezus šteje to tudi brez mene. Morda jih bo osemdeset... osemdeset ali še kaj več. Tako na pamet si je težko

kron za popravo cest; — občini Rihenberg 200 kron za razdelitev med poškodovance in 1045 kron za popravo cest; — občini Renče 665 kron za popravo ceste, ki drži na Kras in občini Dornberg 380 kr. za popravo pokopališča in občinskih cest.

Poročevalec dr. Marani. Učiteljskemu osebju deželno gluhonemice se je dovolilo, do definitivne uravnave, na ime draginjskega poviška ravnatelju 500, učitelju 400, štirim učiteljicam po 200 kron in pomožni učiteljici 120 kron priklade k plači.

Poročevalec dr. Verzegnassi. Deželnemu uradniku E. Klavžarju se je sprejela letna nagrada 800 kron, ki jo dobiva kot opravitelj tajništva, v osebno doklado, katero bo o svojem času vračunil v pokojnino.

Poročevalec dr. Verzegnassi za finančni odsek. Vodni zadrugi v Škodovaki se dovoli 1440 gld. za izčiščenje reke Polzino in se naroči deželnemu odboru, da izprosi v ta namen tudi primerno državno podporo.

Sledé poročila pravnega odseka.

Poročevalec Valentiniš. Prošnja občinskih tajnikov in uradnikov Gradiškega okraja za zboljšanje in vredbo njih plač in za preskrbljenje pokojnin odkáže se deželnemu odboru z nalogo, da jo pretrese in v prihodnjem zasedanju deželnega zbora poda o njej svoje konkretne predloge.

Poročevalec M u h a. Bivšemu županu Rapotec-u v Rodiku se prizaneza globa, katero mu je naložil deželni odbor zaradi prepozno položenih občinskih računov.

Isti poročevalec. V sled prošnje mnogih živinorejcev Sežanskega okraja naroča se deželnemu odboru, naj povabi vsa županstva v deželi, da z vdeležbo občinskih zastopnikov in drugih izgledbnih inkušenih živinorejcev naberejo potrebno gradivo za ta načrt zakona o dopuščanju plemenskih bikov, kateri bo zares vstrezal živinorejskim potrebam naše dežele.

Poročevalec dr. Verzegnassi. — Prošnja učiteljskega osebja in uslužbencev dež. kmetijske šole za zboljšanje plač se odstopi deželnemu odboru, da jo pretrese in poda o njej v prihodnjem zasedanju svoje predloge.

Poročevalec M u h a. — Deželnemu odboru se naroča, da doseže pri volitvi ces. in kr. vojnega poveljništva v to, da se med okrajne ceste vrstite: a) cesta od Čepovana čez Vrta do Slapu in od državne ceste v Idrijski dolini skozi Roče do Trohé na meji davčne občine Pečine in pa b) cesta od Knežke cerkve mimo Klavž do mosta v Bači. — in da poda deželnemu zboru v prihodnjem zasedanju dotični načrt zakona.

Poročevalec G r a. O prošnji županstva Štorjskega, da bi se sedež županstva iz Štorij preložil v Kozlje, prestopi zbor na dnevni red.

Isti poročevalec. Naroča se deželnemu odboru, da z visoko vlado potrebno dožene, da se more čim prej izvršiti predloženi načrt za vredbo hudournika Grajščeka.

Isti poročevalec. O prošnji Šebreljskega županstva, da bi se mosta v Stopniku in na Mlakah uvrstila med skladovne, sklence zbor, da je zaslišati o tem najprej cestni odbor in potem vojaško oblastvo; če oba pritrtdita, naj se v prihodnjem zasedanju predloži zboru dotični načrt zakona.

Poročevalec dr. Egger. Predlog za stran uravnave službenih mest pri deželnem knjigovodstvu se vrne deželnemu odboru z naročilom, da sestavi in predloži v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru splošen načrt take uravnave za vse deželne urade v pristojno rešitev.

Isti poročevalec. Naroča se deželnemu odboru, naj predloži vladi prošnjo občinsodnijskega okraja Bovškega in Trnovske občine glede olajšave krošnjarstva in jo prav krepko priporoči, da se pri obravnavi načrta novega zakona za stran krošnjarstva v državnem zboru v resen poštev vzamejo v njej izražene želje.

Poročevalec G r a. Prošnji občinarjev Ozoljanskih in pa občin Rupa in Peč za odcepljenje od sedanjih županij, — izročita se deželnemu odboru, da ju presodi in primerno reši.

Prihodnja seja bo necej v petek ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu sta med drugim predloga za stran prispevanja deželnega zaloga k stroškom šolskih okrajev in pa o zboljšanju učiteljskih plač.

V soboto bode zadnja seja, pri kateri se bode razpravljajl proračun deželnega zaloga za tek. leto.

Dopisi.

Iz Dobravelj. — „Bralno in pevsko društvo“ je imelo 29. aprila t. l. svoj prvi ustanovni občni zbor, kateri se je obnesel prav dobro. Vdeležba je bila nepričakovana. Ob štiri uri popoldne odprl je zborovanje začasni predsednik gosp. Alojzij Hrobat z kratkimi in jedernatimi besedami in je povdarjal važnost tega društva. Pozdravil je navzoče občinstvo in potem dal besedo g. Antonu Vrčonu, predsedniku „Hranilnice in posojilnice“ v Skriljah, kateri je s pravo vnmemo razlagal namen in pomen tega društva. Z veseljem pozdravil je slavno občinstvo, ker se je zbora v tako lepem številu vdeležilo, posebno je častital hvalevrednim gg. učiteljem, kakor gg. Sinigoju, Vodopivcu, Možinu in nekaterim gospodom iz Prvačine, g. Lebanu in drugim. Zaključil je svoj govor z željo, da bi društvo se krepko razvijalo ter služilo svojemu namenu. Pri prečitaju pravil je posebno povdarjal one točke, kakor: kaj je namen, kakšne pravice in kakšne dolžnosti vežejo to društvo, kar je občinstvo pazljivo poslušalo.

To je dokaz, da se je začelo naše ljudstvo zavedati, dokaz temu je tudi upisovanje, ker se je vpisalo 60 udov. Volitev je iztekla prav častno, skoraj enoglasno so bili izvoljeni: predsednik Zgonik Franc, posestnik v Dobravljah, podpredsednik Breščak Anton, posestnik, tajnik Hrobat Alojz, blagajnik Vrčon Anton, pevovodja Brataševič Anton, namestnik Rustja Ivan; odborniki: Jerkič Kristjan, Jerkič Ivan, Volk Ivan, Hrobat Kristjan, Vrčon Jožef.

Pri določitvi časnikov imeli so udje prosto roko ter ukrenili so po predlogih, naročiti sledeče časnike: „Edinost“, „Gorica“, „Primorec“, „Kmetovalec“, „Brivec“, „Novi list“. Preustili so odboru še, ako hoče kateri drugi potrebni časopis. — Največji razgovor vnel se je pri predlogu glede bralne sobe, ker so bile dve na ponudbo zastoj: odločilo se je za sobo pri Ivanu Jerkiču, trgovcu z usnjem, kateri je daroval društvu poleg sebe še 42 kron podpore, za kar naj mu bo hvala na taki požrtvalnosti. Čast se izreka pri tem tudi gosp. Antonu Breščaku, sedanjemu predsedniku, kateri je obljubil svojo pomoč v korist društvu. Posebno se pa mora zahvaliti gosp. učitelja Sinigoja, kateri je sodeloval pri ustanovnem zboru. Tako je končalo zborovanje v čast društva in občine. Mlademu društvu pa kličemo: Bog ga živi!

Politični razgled.

Cesarjevo potovanje.

Včeraj dne 3. t. m. ob 6 uri 40 m. je odpotoval naš cesar v Berlin v spremstvu ministra vnanjih zadev, grofa Goluchowskega in načelnika generalnega štaba barona Beck-a in dvornih častnikov. Berlin je svečanostno opremljen za sprejem cesarja Franca Južefa I. Stanoval bode cesar v dvorni palači nemškega cesarja.

Notranja avstrijska politika.

„Wiener Zeitung“ objavlja lastnoročno cesarjevo pismo, s katerim se sklicujeta delegaciji na dan 12. maja in sicer v Budimpešto. Predsednik avstrijske delegacije je baron Dipauli. Svoje delo upata delegaciji izvršiti že v prvih dneh meseca junija.

Dne 2. t. m. je bil na Dunaju sestanek bivšega ministerskega predsednika grofa Thuna z ministrom Körberjem in dr. Kaizlom. Cesar je sprejel Körberja in Giovanellija v posebni avdienci.

Dne 2. t. m. je imel ministerski svet važno posvetovanje. Vlada je izgotovila načrt zakona o normalnem delavnem času v premerokopih in ga predložil parlamentu. Ogerski ministerski predsednik Szell je prišel na Dunaj v družbi s trgovinskim ministrom Hogedusom na posvetovanje z Goluchowskim in Wittekom, potem je bil še pri cesarju.

Iz deželnih zborov.

V kranjskem deželnem zboru je poslanec Božič poročal o vinski klavzuli. O istem predmetu sta govorila tudi Povše in Šveglj (Schwegel). Sprejel se je predlog posl. dr. Žitnika, da se v novo trgovinsko pogodbo z Italijo ne sprejme več vinske klavzule, sprejel se je ob enem istega poslanca dodatni predlog, da je carino od italijanskih vin zvišati na 30 kron od hektolitra. Za vse bolj nego za Avstrijo uneti Schwegel pa je bil proti temu predlogu, ker da ne gre sprejemati takih predlogov proti državi (Italiji) katero izvozi Avstrija mnogo(?) blaga, (a Italija k nam mnogo stradežev!).

V štajerskem dež. zboru, kjer zborujejo zdaj sami Nemci med seboj, se je sprejelo polno predlog za pospešitev nemških koristi v nemškem Gradu in po gorenjem Štajerskem ter za take kraje, kjer imajo nemčurji besedo. Na Slovence se niso naj-

manje ozirali in so s tem z nova dokazali, da so bile tiste najete deputacije „slovenskih“ županov sama le gora sleparija.

Vojna v južni Afriki.

Angleži imajo več in več nepravil na bojišču. Njihove nakane, da polovč burske čete s poveljniki vred, se izjalovijo zaporedoma in pri tem jih zadenejo ob vsakem „lovu na Bure“ še velike izgube poleg blamaže. Tako je izgubil general French vso konjico, enako se je zgodilo generalu Rundleju, zdaj sta pricapljala oba blamirana generala v Bloemfontein. Buri imajo v hribih pri Tabanehu močne postojanke, mesto Mafeking pa še vedno bombardirajo, vkljub angležkim posadkam v tem mestu. V Bloemfonteinu so Angleži bajle zasledili zaroto, ki je dajala Burom poročila o angležkem gibanju. Angleži so v tem kraju vsi zbegani, ker se čutijo povsodi oblegane od Burov.

Abesinija.

Angleško časopisje obrača veliko pozornost na vsak gibljaj neguša Menelika. — List „Globe“ konstatuje zadovoljstvom, da vladar Abesinije ne misli iti na razstavo v Pariz, marveč da take vesti je trosil v svet francozki poslovodja v Addis-Abebi, La Garde, da bi se mislilo, Menelik se nagiba k Francozki. „Globe“ piše nadalje, da švicarski zastopnik Hg. Menelikov prijatelj in zaveznik, pride v kratkem v London, da se pogovori z angleško vlado o gradnji srednje afriške železnice od Kapstadta do Kaire, v kolikor bi se ta proga tikala Abesinije. Angležka da hoče vladarju Abesinije za dovoljenje gradnje te železnice preko Abesinije dati „neke druge odškodbe“. Na tak način priklopljajo angležki časnikarji cesarja Menelika k Angliji, brez vsake vednosti Menelika samega. „Petersburskija Vjedomosti“ javljajo, da je vladar Abesinije nenadoma prenesel svoj dvor iz Addis-Abebe v Bulfro in sicer zato, ker so Addis-Abebo preveč poplavlili tuje. Menelik nenasprotnik evropske civilizacije, pravi ruski list, toda po zgradbi železnice od Djibutja do Karrera, bi za njegovo bivanje v Addis-Abebi nastala nevarnost, da se njegov dvor in vsa njegova okolica prehitro pohujša po „evropski kulturi“. Kako se modri Menelik upira škodljivim uplivom evropske spekulativne „civilizacije“, sledi že iz tega, da je strogo prepovedal uvoz absinta, alkohola in tobaka, ker je opazil, kako zlasti pijanstvo pohujšuje njegovo prebivalstvo. Kramarsko-pojudena Anglija in še kaka druga evropska „civilizirana“ država naj bi se rajše kaj naučila od pametnega Menelika, mesto pa da skužajo okoriščati se nesramno na njegovem prebivalstvu.

Domače in razne vesti.

Imenovanje. „Wiener Zeitung“ poroča, da je finančni minister imenoval računskega svetnika Petra Blazino višjim računskim svetnikom na finančnem ravnateljstvu v Trstu in računskega revidenta Nikolaja Costanzo računskim svetnikom istotam.

Finančno vodstvo v Trstu je imenovalo pristava tamošnjih pisarniških uradov gosp. Josipa Perozija vodjem istih uradov v IX. službenem razredu.

Tri nove maše se bodo prihodnje nedeljo slovesno obhajale v Gorici. Prvo bo daroval č. g. Vinko Buda, iz Gorjanskega na Krasu, in sicer v Semenški kapeli ob 10. uri. Drugo bo daroval č. g. Deziderij Spagnol v nunski cerkvi ob 9. uri. Tretjo pa č. g. Karol Piculini v farni cerkvi sv. Roka ob 10. uri predpoldne. Bog daj č. g. novomašnikom obilo sreče in blagoslova v novem duhovskem stanu!

Za „Šolski dom“. O priliki slavlja godu g. J. Peternele v Kobaridu se je nabralo 16 K. Bog živi g. dekana, ter presrečna hvala darovalcem!

Naš deželni zbor je imel včeraj popoldne ob 5. uri spet sejo. Ni čas ni prostor nam ne dopuščata, da bi zamogli že danes priobčiti podrobno poročilo o tej seji, v kateri je bilo 82 točk na dnevnem redu. Iz te seje omenjamo za danes le sledeče: Dr. Tuma, ki je imel utemeljevati svoj v zadnji seji stavljen predlog glede „mimo vsake hiše“ - cest, je indirektno sam priznal, da ta njegov predlog ni bil prav za prav namenjen za zbornico, pač pa za širšo javnost, kateri treba na vsak način nasuti v oči nekoliko peska. Zato ga je pa tudi konečno umaknil iz zbornice. — Prof. Berbuč je stavil nujni predlog: Slavní deželni zbor skleni resolucijo do visoke vlade, da ista vse potrebno ukrene, da se začne zidati vipavska železnica že v tem poletju. Prof. Berbuč je pri utemeljevanju nujnosti svojega predloga povdarjal bedo, ki je zavladala vsled zaporednih slabih let in v vipavski dolini, kateri pa bi bilo z gradenjem železnice za mnogo odpomagano. Rekel je pa med drugim tudi, da bi bil začetek gradnje vipavske železnice najlepši spomenik postavljen ob priliki sedemdesetletnice našega cesarja in o priliki stiriostletnice, od kar je prišla naša dežela pod vladu Habsburške dinastije. Naposled je bil predlog sprejet enoglasno. — Deželni zbor je nadalje sklenil, da prevzame 10% prispevka za gradnjo obmejnih cest v Brdih in na Kanalskem. Za braniško cesto se je dovolila konečna podpora 4000 K, ob jednem se je pa

naložilo deželnemu odboru, da takoj izplača že do sedaj dovoljeno podporo. Za cesto od Ročinja do Kambroškega se je dovolilo podpore 4400 K; dovolile so se še druge izdatne podpore za ceste in mostove, kakor n. pr. za cesto čez Ravnjak, za most čez železnico pri Nabrežini in razne druge ceste na Tolminkem in drugod. Isto tako so se podelile razne podpore cestnim odborom, občinam, dijakom, raznim zavodom in strokovnim šolam. Tako n. pr. dekliški obrtni šoli „Šolskega doma“ v Gorici 2000 K, Alojzijevišču 600 K itd. itd.

Jan Kubelikov koncert. — Naše p. n. občinstvo opozarjamo še jendenkrat na koncert, katerega priredi danes zvečer ob 8. uri v Dreherjevih prostorih ta umetnikvelikan ga goslih.

Dr. Tumovemu glasilu „Soči“ odgovarjamo že danes na to, kar bo pisala jutre glede števila pravovojljavnih glasov pri zadnjem občnem zboru Goriske ljudske posojilnice. Mi ostajamo namreč pri naših številkah — ako pa bi hotela „Soča“ jutre lagati, to je pač reč njenega ukusa.

Dr. Rojica „duševna uboščina“. — Gabrščekova in Tumova „Soča“ si je drznila v svojem poročilu jako neprevidno zaliti in napadati z — „duševno uboščino“ uglednega g. dr. Rojica, kateri je v prid narodne stvari na Goriskem žrtvoval že več, kakor izvestni lačenbergerji pojmiti morejo. Ako bi hotel g. dr. Rojica povračati zlo za zlo, bi utegnil priti z stvarmi na dan, katere bi bile malo prijetne lačenbergerjem. Tu bi se pokazala pa poleg duševne še neka druga — uboščina! Ne iščite, da ne boste našli, ker vsake potrpežljivosti zamore biti enkrat konec! Že veste, kaj nam je na jeziku.

„Goriska ljudska posilnica“. — Gabrščekov argument tiskovnih pomot nas je pohujšal. Tako pohujšani opozarjamo na tiskovno „pomoto“ v „Soči“ od 1. maja, kjer stoji na tretji strani, četrta kolona, 45 vrst pod vrhom doslovno: „tako krasen zavod je postala naša „Goriska ljudska posilnica“, odkar jo vodi dr. Tuma“. Ta pomota v „Soči“ pa spominja na dejstvo, da je postal ta „krasen zavod“ zares goriska ljudska posilnica, odkar jo vodi dr. Henrik Tuma.

„Slovenski Narod“ je priobčil v svoji torkovi številki poročilo o zadnjem občnem zboru „Goriske ljudske posojilnice“. Naš namen ni polemizirati proti temu poročilu, kajti tako početje bi bilo za zdaj premalomodro. Opomniti hočemo le, da ne bi mogli nikakor zavidati „Naroda“, ako bi bila vsa njegova poročila tako utemeljena, kakor je naš ono o občnem zboru „Goriske ljudske posojilnice“. Kar čitamo v istem poročilu o nekem nizkem padanju — o tem bode izreklo svojo razsodbo sodišče, v čegar rokah se danes nahaja ta zadeva. Mi vemo, da ima naša stranka glede te posojilnične zadeve popolnoma mirno vest. „Galgenhumor“, katerega je razvijal dr. Tuma pri občnem zboru posojilnice, ni nam bil pa nikakor v dokaz — da je glede mirne vesti tudi pri njem tako — kakor pri nas. Za danes konstatiramo le to, da to celo zadevo o goriski posojilnici ima v rokah sodišče in da bode šele iz razsodbe sodišča razvidno, kdo je bil zmagovalac pri občnem zboru, ali affarist v pravem pomenu besede, ali pa poštena stvar. Da pa ni prav lahek boj proti affaristom, o tem smo prepričani tudi mi, a biti ga moramo, ker se nam smili naše ljudstvo, katero hočejo ti „ljudje s posebno dušo“ na vsak način izkoristiti, in takim ljudem bi po našem mnenju ne smeli iti na roke ni liberalcec ni klerikalec, sploh noben pošten človek in noben pošten list.

Sredstvo za „zboljšanje krščanstva“. — Iz Rima pišejo: „Da, tako je, kedar je preganjanje, tlacenje sv. cerkve, takrat so kristjani boljši in svetejši. Zopet se bo pokazala refleksija na naše razmere v domovini: tista nesrečna stranka slovenska — poznate jo — nam kaj pridno pomaga gojiti krepak krščansko misleč in živeč rod. Prihodnost bo potrdila resničnost te trditve“. — V teh besedah je skoraj neprikrito izražena pohvala naši „narodno-napredni“ stranki, katera se sme potemtakem še smatrati za „pospešiteljico pravega krščanstva“. Seveda n a č i n, kako ona sama „pospešuje“ krščanstvo, je malo krščansko. O tem se počujemo, ako čitamo vsako številko „Soče“. V tem časniku je vsikdar tako židovsko hudobnih in prav pristno zlodejskih pljus v obraz krščanstvu in njega učiteljem, da človek, ki čita te gnjusobe, meni hkratu, da je kje v Galiciji, kjer judovski zlodivkovi na javni ulici napadajo kristjane in jih ometavajo s cestnim blatom. Kultura v „Soči“ je pristno gališko-judovska kultura. Samo po sebi umevno je, da se mora od takih ostudnosti obrniti z nevoljo proč vsakdo, ki čuti še količkaj neomadeževane prirode v sebi, ker tu še le prične spoznavati pokvarjenost od nepokvarjenosti. Le kdor se čuti sorodnega z umazanim roditeljem „Sočinih“ produktov, oni mu ostaje zvest. Ako se v tem smislu dela za „čiščenje krščanstva“, potem ima „Soča“ res velikih zaslug za narod na Goriskem. Le bati se je, da je to „čiščenje“ malo preveč podobno ubijanju muhe na puščavnikovem licu, katero je izvršil v basni medved na svojem dobrotniku - puščavniku. Medved - Gabršček

se ima tudi zahvaliti puščavniku-narodu za marsikatero — dobroto.

Dopolnilne volitve v Gorici. Tretji razred je izvolil dne 30. m. m. dr. Karola Venutija, prejšnjega župana z 157 glasovi. Pri volitvi za II. razred sta bila izvoljena 2. maja Lippizer Jožef z 84, in dr. V. Cesciuti s 83 glasovi. Danes volijo volilci I. razreda štiri starašine. Volitve se udeležijo okoli šestina volilcev. — ? —

Učiteljsko društvo za gorško okoličje je zborovalo po objavljenem dnevnem redu. Nadučitelj, g. Alojz Vrešil je svojo nalogo v popolno zadovoljnost vseh navzočih. Govoril je o čebelarstvu in razvijal zgodovino čebelarstva, povdarjal koristi iste in dokazoval, da našo deželo po njeni legi in kulturi smatra za ugodno čebelarstvu. Ob enem je obžaloval, da se ravno v naši deželi stavlja zapreke čebelarstvu s preostro tožadveno deželno postavo. Glavni odbor je sprejel enoglasno predlog, da se učiteljsko društvo obrne z utemeljeno prošnjo na deželni zbor za znižanje pristojbin interesovanim občinam in skrajšanje daljave na 800 oziroma 1000 metrov od enega uljnaka do drugega.

3. točka je bila volitev šesterih delegatov na zborovanju „Učiteljske Zaveze“, ki se bodo vršila dne 12. avg. v Mariboru.

Češki gostje v stari plemenitaški rodbini. Letošnjo pomlad so bivali v Gorici trije odlični Čehi. Delali so izlete v našo divno okoličje, kedarkoli jim je dopuščalo vreme. Nekega dne so prišli v neko vas, kjer so se hoteli malo okrepčati. Povprašali so, kje bi se dobilo kaj krepila za lačne in žejne žolodce. Ljudje jim imenujejo najboljšo krēmo v vasi. Napolijo se tja. Tu vprašajo, ali je tu pri... Krčmarica, najemnica krēme, jim pokaže pot do grajsčakinje, meneč, da hočejo z njo govoriti. Prišedši tja, vprašajo gostje, ali bi mogli dobiti bele kave, vina ter kaj prigrizka za južino. „Da, vse se dobi“, odgovori jim čestita gospa, „kavo, črno in belo vino ter pod zob, kar si kdo izmed gospodov želi“. Rekši, jih pelje v veliko in visoko dvorano, okrašeno z velikimi stenskimi slikami. Nekaj nenavadnega v kmečki krčmi gorške okoličje! Kaj takega se na Češkem ne nahaja! Čestita gospa jim postreže z vsem, kar je kdo želel, temu z belo kavo, drugemu z belim, tretjemu s črnim vinom in okusnim prigrizkom. Vse izborno! „Ali imate tudi vino v buteljkah?“ „Tudi“, odgovori jim postrežna gospa. „Žele li gospodje rizlinga, ali modre frankinje, ali burgundca, ali rulanca?“ „Pa po čem so to buteljke?“ „Niso drage, gospodje, po navadnih cenah, kakor drugo vino.“ „Dobro, prinesite jedno buteljko najboljšega vina, da bomo videli, kaj hrani vaša klet!“ Izvrstno! „Prosimo račun, gospa!“ „Oprostite, gospodje, jaz sem grofica A. Vedela sem, da ste se gospodje motili, a bilo mi je v veliko veselje. Če pridete zopet v naš kraj, prosim: obiščite me; bodele mi dragi gostje.“ Češki gostje se niso mogli načuditi veliki gostoljubnosti stare plemenitaške rodbine.

Detomor. — Pretekli petek so čistili neki Brešani stranišča hiše št. 28 na Placuti in so odpeljali gnojnico nalašč v ta namen napravljenem sodu na polje. Ko so tam začeli zajemati iz sode gnojnice ter jo polivati po njivi, zajeli so z njo tudi dve mali otročiji roki. Šli so takoj k policiji ter naznanili, kar so videli. Policija je vkrenila takoj, kar se ji je zdelo potrebno. — Zdravniki so izrekli, da sta roki popolnoma razvitega novorojenega deteta, ter da se je tu izvršil gotovo detomor. Sod so potem popolnoma izpraznili — a našli niso najmanjšega sledu kakega dela otrokovega telesa. Niti v stranišču zgoraj omenjene hiše, katero se je pozneje še jedenkrat natanjko preiskalo, niti v onih sosednih hiš — niso prišli ničemer na sled. Pozvane so bile na policijo nekatere ženske osebe, ki stanujejo v omenjeni hiši, a izpustili so jih takoj, ne da bi kaj izvedeli od njih. Konečno je letel sum na neko Luznik iz Tolmína, ki je pred nekolikimi dnevi nagloma izginila iz Gorice. Policija je doznala, da se je ista odpeljala v Trst. Zato so naznanili stvar tržaški policiji. Ta je napominano Luznik dobila nekje v Barkovljah pri Trstu, jo prišla ter jo včeraj dovedla v Gorico.

Slovenski romarji v Vatikanu. — Dne 29. aprila, t. j. minulo nedeljo je bilo v baziliki sv. Petra v Rimu v avdijenci pri Leonu XIII. 15000 romarjev sv. leta, mej njimi nad 650 Slovencev. Papež je pri najboljšem zdravju. Njegova podoba vzbuja začudenje v vernikih, kakor bi gledali izvenredno prikazen — res, izvanredna prikazen je Leon XIII. Kdo ve, koliko časa še in izginila bode, zapustivša v človeštvu sijajen spomin. — Iz Rima poročajo „Slovenca“, da dohaja vsak dan novih vlakov z romarji. Vsi ti tisoči vernih pa so pravizborno postreženi s hrano in prenočiščem, ker ima nadzorstvo za vse nek pošten krčmar, ki hoče pokazati, da je tudi v zloglasni Italiji mogoča poštenost. — V torek so naši romarji zapustili Rim in se vrnili s posebnim vlakom preko Pontebe in Ljubljano.

Vojni minister je izdal naredbo, vsled katere se kontrolni shodi ne smejo več obdržavati ob nedeljah in praznikih.

Hrvatska na pariški svetovni razstavi. — Na svetovni razstavi v Parizu je

Avstrija porazdeljena v tri paviljone: v avstrijski, bosniški in ogerski paviljon. Hrvatske ni videti nikjer, zanjo niso zgradili paviljona, marveč lepo poshranjena je pod streho — ogerskega paviljona. Obiskovalec razstave bo de toraj zaman povpraševal po kraljevini hrvatski. Toda kako prihajamo do tega, prša list „der Süden“, da imenujemo hrvatsko-ogerski oddelek na kratko „ogerski“ oddelek? Hrvatska je ena država in svoj narod, a Ogerska je popolnoma kaj drugega; obe državi stii po pogodbi dobili le slučajno in le za nekaj časa nekatere zadeve skupno. Hrvatska bi se morala predstaviti na razstavi kakor avtonomno kraljestvo, kar v resnici tudi je; ali kakor je pospravljena na pariški razstavi v en paviljon z Ogersko pod poslednje naslovom, bi se je moglo smatrati le za provinco Ogerske. Ko je bil hrvatski pooblaščenec Malin pri predsedniku Loubetu, ni vedel in ni hotel vedeti nikdo, da je Malin pooblaščenec Hrvatske. Smatralo se ga je členom „ogerskega zastopstva“ in pisalo se je v časnikih: „Madjari pri Loubetu“. Hrvatski razstavniki objekti nosijo poleg hrvatskih in francoskih tudi madjarske napise. S kako pravico tlačijo Madjari svoj jezik poleg hrvatskega? V spravi je določen za Hrvatsko kakor državni jezik le hrvatski. Madjari so v svoji slavofobski zlobi tudi na francoski razstavi hoteli kazati se gospodarje Hrvatov in to vkljub zveze Francozov z slovensko Rusijo. Ta čin Madjarov ne bo napravil dobrega utisa na Francoze.

„Dom in svet“ 9. zvezek prinaša sledečo vsebino: O lepoti. (Dr. Fr. Lampe, dalje); Osamela mladika, pesem (Silvin Sardenko); Pod rimskim orlom, (J. M. Dovič, dalje); Pomlad — se poslavlja (F. S. Finžgar); Bor, pesem (Vinko Vinič); Dr. Benjamin Ipvic, skladatelj slovenski, k sedemdesetletnici njegovega rojstva, (M. P.) Stari srakoper, črtica iz njegovega življenja, (Iv. Koprivnik.) Književnost. Časopis. Razno. Slike.

Laž ima kratke noge. — Nemški nacionalci v Gradcu, ki so uprizorili nelep komedijo s tem, da so plačali nekatere maloznačajne slovenske občinske predstojnike na Spodjem Stajerskem in nekatere nemške naduteže, da pridejo v Gradec protestirat zopet abstinenco slovenskih deželnih poslancev, se ne bodo dolgo veselili svojega izdajškega dejanja. Razni občinski predstojniki, ki so spoznali, da se jih je vodilo za nos, so začeli dajati protizjave v prilog sloj. poslancem. Tako sta občinska zastopnika v Cvetkoveih in Osluševih podala izjavo, da sta šla v Gradec le radi uravnave reke Pesnice, drugače se pa popolnoma strinjajo z slovenskimi poslanci glede abstinence.

Požar na angleški ladiji. — Na poti iz Reke v Trst je nastal oženj na angleškem parniku „Piqua“. Na parniku je bilo več lahko zgorljivih tvarin in tako se je oženj hitro razširil. Oženj so pogasili, ker so spustili v parnik morsko vodo; škoda je vkljub temu ogromna.

Potres. — V Trebinju je bil v noči od 16. na 17. m. m. močan potres v smeri severo-iztok.

Umrla je Velika kneginja Aleksandra Petrovna, soproga pokojnega velikega kneza ruskega Nikola Nikolajeviča starejšega. Umrla je kakor opatica v kijevskem samostanu.

Novo leto mohamedancev. — Minoli ponedeljek so praznovali mohamedanci nastop novega leta 1318. Novo leto je pri mohamedancih obletnica, ko je njihov prerok Mohamed bil po mušrikjih („brezvercih“) prisiljen ostaviti svoj rojstni kraj Mekke-mukjereem in se preselil z svojimi vernimi v Medino-munevvero.

Perziški šah na potovanju. — Perziški šah se nahaja na poti v Evropo, a polovico svojega potovanja namerava izvršiti incognito, t. j. pod drugim imenom. Najprej, tako se poroča iz Petrograda, se ustavi dva dneva v Vladikavkazu, dva dneva v Harkovu in toliko v Varšavi. Potem se poda preko Draždan v Contrexeville, kjer se bode zdravil mesec dni. Potem se vrne zopet v Rusijo in na meji v Wirballenu prične svoje službeno potovanje. Tu ga pozdravijo ruske oblasti. Potem se odpelje v Petrograd, kjer se mu pripravljajo svečan sprejem. Iz Petrograda gre v Berlin, obišče vsa ostala poglavitna evropska mesta in nazadnje gre na razstavo v Pariz.

Kitajci ubili Slovence. — V neki bitki pri Knong-Tšen-Wangu na Kitajskem je bil smrtno ranjen po kitajskih vojakih Slovenec Alojzij Gerželj, doma iz Materije na Krasu. Služil je kot prostovoljec v francoski legiji tujev. Umril je v lazaretu.

Prva nesreča na pariški razstavi. — Na pariški razstavi se je pripetila prva nesreča. Podrl se je nek most, ki je posul osem oseb. Neka Samuel je obležala mrtva, tudi njenega moža je težko pohabilo.

Ruske železnice na Kitajskem. — Iz Šangaja prihaja vest, da je Rusija vlado v Peking pripravila do tega, da gradi Rusija veliko železniško progo od Pekinga do Kiahte. Pogodba v tej zadevi je bila podpisana dne 14. m. m. Strateška važnost te železnice je velika, ker je Kiahta znamenita gospodarska točka glede prometa na kopnem na mongolsko-sibirski meji, južno od Bajkalskega jezera.

Nevarnost življenja na Filipinih. — Časopisi poročajo, da je na filipinskih otokih po španjsko ameriški vojni postal položaj za evropske naseljence neznosen. Ni za trenotek niso varni ne imetja ne življenja in morajo prebiti na čolnih in ladijah pod varstvom ameriškega vojsstva. Neki Pana je organizoval veliko ustaško četo, ki pleni, požiga in mori vse od kraja. Najhuje je v pokrajinah Albay in Sarsogan. Ustaši hočejo, da Amerikanci ne dobe ničesar nego opustošene kraje.

Novo vrste dvoboj sta izvrševala v Parizu te dni dva Kitajca. Sprla sta se radi neke ženske. Postavila sta se oddaljena drug od drugega ter se štiri ure neprenehoma obsipala z največjimi surovostmi, dokler ni jeden krvaveč skozi nos in usta onemogel in se zgrudil od onemoglosti. Zmagalca je policija zaprla, ker je prvotno mislila, da je svojega nasprotnika tako pretepel. Končno je povedal policiji o novem načinu dvoboja in policija je bila s takim dvobojem tako zadovoljna, da ga je takoj izpustila.

Zlati Rudniki v Španiji. — Posiromašeno Španijo, ki je, kakor posiromašena Italija, na robu gospodarskega propada, je doletela nenavadna sreča, ki bo njegove žalostne državne blaginje napolnila z zlatim veseljem. Iz Madrida se namreč poroča, da so v pokrajini Lugo, 20 km. daleč od glavnega mesta, našli bogate zlate zaklade v zemlji. Mnogo angleških inženirjev je prišlo v Castro Rey, da nadaljuje preiskovanja. Nek slovec mineralog, ki je videl te zaklade, pravi, da jih je pristevati med najbogatejše na svetu. To zlato začno v kratkem izkopavati. Da bi le Španija imela več od tega bogastva, nego pa nemški in angleški judje.

Duh pokojnega očeta smrtonosen. Iz Danburyja (v Connecticutu) poroča „New-yorker Staatszeitung“ 23. marca t. l.: Gospa W. Lee je umrla minolo nedeljo v čudnih okoliščinah. Mati gospe Lee, vdova Pettit iz Brooklyna, je prišla k svoji hčeri na poset. V nedeljo je postala gospa Pettit nakrat brez povoda trudna, zato je šla v svojo sobo v II. nadstropju ter je legla na postelj. Njen zet Lee ji je okoli poldneva sam nesel zajutrek ter vrnivši se, naznanil svoji ženi, ki je ležala nekaj bolna v svoji sobi tudi v II. nadstropju, da je njeni materi odleglo ter da hoče takoj po zajutru vstati in priti k njej. Nato je šel Lee v svoje stanovanje v I. nadstropju. Komaj pa je bil spodaj, je začul strašen krik svoje žene. Hitel je k njej ter jo našel na vseh udih trepetajočo in smrtno bledo. In dejala mu je: „Moj oče je prišel iz groba ter vzel pravkar se mater seboj“. Lee je mislil, da se je ženi sanjalo in jo hotel pomiriti. Žena pa je dejala, da je videla, kako je plaval duh njenega očeta skozi njeno sobo k materi ter se vrnil z duhom matere v naročju ter izginil. Lee je šel gledat k materi in res, bila je mrtva. Še tistega dne pa je umrla tudi žena vsled strahu.

Narodno gospodarstvo.

Mlado sadno drevje.

Priobčil v »Kmetovalcu« A. Zmavec.

Na tem mestu mislim odgovoriti na vprašanje, kako je dobiti in kakšna naj bodo sadna drevesa, ktera hočem saditi na stalno mesto?

Redkokdaj si mlada drevesca vzgajamo sami. To je tudi lahko umevno ter večinoma bolje. Ako hočemo dobiti dobro in pravilno vzgojena drevesca, če nam je veliko na tem ležeče, da nam bodo kmalu rodila, a nismo že prej za to poskrbeli, ali sploh ne umemo dreves pravilno vzgajati, obrniti se nam je vselej do posestnikov večjih drevesnic. Ti imajo že svoje strokovnjake, ki umejo z drevesi pravilno ravnati, da jih človek že z veseljem pogleda, a še večje je to veselje, ko vživa njih sladki sad, sad svojega truda.

Samoraščnikov iz gozdov itd. ne presajamo nikdar v sadovnjak, kajti to so res „divjaki“ v pravem pomenu besede in se ne morejo nikoli razviti v lepa drevesa. Večinoma zrastejo v senci med gostim grmovjem in drevjem, kar jih v rasti zelo ovira; tudi korenine imajo nedostatke.

Redno vsako leto hodijo zlasti po nekaterih krajih krošnjariji z drevesi od hiše do hiše v našo škodo. Pod pazduho ti nosi tak človek butarico nekakega šibja, ki mu pravi, da je sadno drevje, koreninice pa sploh ni veliko videti. Ta drevesca dobiš zelo poceni, in ravno ta nizka cena jih premoti toliko, da gredo na limanice. Kmalu se prepričajo, da so bila kupljena drevesca v resnici zelo draga, kajti uspeha ni nobenega.

Drevesa naročati iz daljnih drevesnic iz mnogih razlogov ni pametno. Podnebje, zemlja i. dr. naj bo tam vsaj približno tako, kakor pri nas. Dobro si je naročati drevesa skupno, v večji množini, ker se dobe ceneje in boljše kakovosti. Prevelika dobroti bi bile večje drevesnice po okrajih, a zato bi morala skrbeti vlada. Le na ta način ter s primernim poukom bi se moglo sadjarstvo v kratkem povzdigniti na tak višek, kakor zasluži po vsej pravici in kakor je potrebno, da nam daje trajnih in lepih dohodkov. — Nekteri pa še vedno mislijo, da sadje ni za drugo kakor da je sveže zlasti otroci jedo, bolniki njegovo

vodo pijó ter — svinje žró. Resnica pa je, da se sadje prav lahko spravi v denar. Te dni je prodal neki znani mi kmet 100 kg svežih jabolč za 60 kron, kar je pa še jako malo, kajti za eno edino jabolko iste vrste (kanadska rajneta ali pariški rambur) sem na Dunaju plačal po 20 vinarjev, pa sad niti lep ni bil.

Na kaj nam je gledati pri drevescu, ki ga hočemo vsaditi na stalno mesto? Glavna stvar je, da so korenine dobro razvite, ne-poškodovane. Fine korenine so seveda najvažnejše, kajti samo one so v stanu iz zemlje srkati redilne snovi, pa se rade na zraku posuše in pokvarijo. Gledati je v prvi vrsti na glavno korenino in pa na postranske korenine, kterih naj bo več razvrščenih okoli prve.

Deblo mora biti čedno, gladko, ravno, zdravo, dovolj močno, spodaj debelejšje, zgoraj tanše; kjer ima v premeru vsaj 2 cm, naj se mu odstranijo vsi postranski poganjki, prej pa ne, če niso ravno predebeli, ker pomagajo deblu debeliti se ter ga varujejo slabega solnčnega vpliva.

Višina debla je pa različna; visokodebelna drevesa imajo do 2 m visoka debla, druga manj. Nizkodebelno drevo ima veliko prednost pred visokodebelnim, če so le druge okolnosti po tem, na kar opozorim na drugem mestu.

Krona bodi naravne oblike in če le mogoče, ne več ko leto stara. Naravne oblike pa je, če mlado drevesce obrežemo v krono tako, kakor nas uči narava sama. — Vzemimo n. pr. jablanovo mladiko v roke, štejmo na njej popje ter opazujemo njegovo razvrstitev. Načli bomo, ako štejemo od spodaj navzgor, da stoji šesto oko ravno nad prvim, pri katerem smo pričeli šteti, itd. — V krono bomo rezali torej v primerini višini nad šestim očesom, ki nam naj da takorekoč podaljšano deblo (vrh), ostalih pet očes pa ravno toliko stranskih vej. Te imajo pozneje močno oporo, ako jim je nositi velike teže snega; tudi viharjem, vetrovom se branijo laže. Pogostoma pa nahajamo krone brez srednje, glavne veje. Podobne so „košu“, kakor jih je v mojem kraju nekdo v resnici imenoval, a vzgajal je doslej sam take „koše“. — Za naše razmere taka vzgoja dreves ni!

Silno važno je, da volimo prave, dobre vrste, ki so v vsakem oziru primerne našim razmeram. Za svet se nam je obrniti vselej do izkušenih mož, do strokovnjakov. Sadjar, ki koče imeti toliko vrst sadja, kolikor ima dreves, je slab sadjar. Vendar pa še tako pogostoma slišimo, kako se taki možje bahajo in hvalisajo s svojimi vrstami; glavna reč jim je, koliko vrst imajo, a ne, kakšne so te njihove vrste sadja. Seveda se s tem osmešijo pred vsakim razumnikom. Stvar je namreč ta: Čim več sadja ene vrste pridelamo, tem laže in bolje je spravimo v denar. Torej okoli števila „5“ se sučimo, kolikor je prstov na eni roki, pa bo dovolj, če ne preveč; ako se ena vrsta v kakem letu ne obnese, pa nam druge obrodijo.

Češpljevi koreninski poganjki niso za rabo, če hočemo imeti dobra, plodna, krepka češpljeva drevesa.

Ako si drevesca omislimo že jeseni ter jih hočemo saditi zgodaj v prihodnji pomladi, jih moramo posamezno precej globoko zakopati, takorekoč začasno vsaditi, da jih čez zimo obvarujemo mraza. Včasih nam pa drevesa v butarah med prevažanjem zmrznejo. V takem slučaju jih postavimo n. pr. v klet, v kateri ne zmrzuje, vezi na butari odstranimo ter drevesa pustimo tako dolgo na mestu, dokler se led itd. polagoma ne otaja. Nato jih je zakopati; ako je pa zemlja zmrzla, obvarovati jih je na drug način, da se ne posuše na zraku, na pr. z mokrim mahom, s platnom itd.

Drevesa nam dojdejo lahko tudi precej suha, zlasti če niso bila dobro zavarovana proti temu na daljšem potu. Taka drevesa je dobro postaviti za 2 ali 3 dni v vodo ali jih za zakopati v zemljo ter jih v tem slučaju dobro zaliti; še pred tem jim pa moramo konce korenin, zlasti ranjenih, prav gladko prirezati do zdravega mesta, da se laže nasrkaajo vode, ki jih nekako poživijo, kar ravno hočemo doseči s tem ravnanjem.

Oklenimo se z večjo vnemo umnega sadjarstva, ki stane primeroma malo truda, a se izborno poplača!

Izjava.

Podpisani izjavljam, da je preč. gosp. Anton Pahor, vikar v Kronbergu, po priliki od začetka l. 1885. do 20. januarja 1896., ko sem jaz nehal biti voditelj jednorazrednice v Starigori, v kolikor se morem še danes spominjati, prav redno prihajal poučevati krščanski nauk v omenjeno učilnico, in da je vsako zamudo opravičil; teh pa — v kolikor se morem še spominjati — je bilo prav malo, takó da o skorajšnji položici zamud pri poučevanju veronauka, se ne dá govoriti. Tudi je g. vikar Pahor za časa moje boleznij v spomladni in poletju l. 1895. nekaj mesecev učil v višji skupini še neke druge predmete ljudske šole po dvakrat na teden, in je opravljal tudi to jako redno — v kolikor se morem še sedaj spominjati.

V Gorici, dne 26. aprila 1900.

Ivan Domenis,
bivši voditelj enorazrednice v Starigori.

Rojaki!

Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Dve pošteni, lepo vedeči se, zdravi in pridni slovenski ali hrvatski dekli

(lahko tudi sestri), jedna okrog 15 let, bolj za varuhinjo dveh otrok od 3 in 1 leta, druga nekaj starejša (če mogoče samostojna kuharica), išče proti dobri plači zdaj tu nahajajoča se slovenska uradniška družina, ki odide sredi majnika v lepo mesto na Gorenje Štajerskem. Poleg ugodnosti, priučiti se nemškemu jeziku, mogle bodo dotičnice večkrat svoje sorodnike obiskati, ker prihaja cela družina vsako teto na več tednov na Goriško.

Oglasé naj se le one, ki imajo res dobra službena spričevala ali (pri začetnicah) enaka priporočila od domačega gosp. župnika. — Naslov pove naše upravnistvo.

Najboljše berilo in darilo
ja vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega, da more sebe in druge blažiti in prav olikati)

ter se dobi za predplačilo 1 gld. 50 kr., po pošti 10 kr. več, ali proti poštnemu povzetju pri
Jožefu Valenciču na Dunaju
III. Bez., Steingasse Nro. 9, I. St., Thür 10.

Založnik, ozir. prodajalec je voljen vrniti denar, ako bi mu kupec poslal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj.

Cena je skrajno znižana, knjig je malo več.

„Narodna tiskarna“

GORICA

ulica Veturini št. 9.

je preskrbljena s povsem novimi črkami, okraski in finim papirjem. Izdeluje vsa dela v najkrajšem času po tako nizkih cenah, da se ne boji konkurence.

Tiska brošure, diplome, trgovske račune, pisma in zavitke s firmo, cenike, vabila na karton in papir, posetnice razne velikosti in oblike z zavitki, zaročnice in poročnice v elegantnih ter osmrtnice v vseh oblikah.

„Narodna tiskarna“ tiska

„GORICO“, ki izhaja dvakrat na teden ter stane na leto 8 kron, pol leta 4 kron.

„NAROD“, ki izhaja vsako drugo soboto ter velja celoletno 1 krono in 60 vinarjev, polletno pa 80 vinarjev.

Tehtnice, mere in uteže preskuša ali cementira

podpisani izdelovalec tehtnic.

Priporoča se za vse v to stroko spadajoča dela in poprave gg. trgovcem in obrtnikom po jako zmerni ceni.

Zaloga tehtnic, decimalk, biciklov vseh sistemov od 50—300 K.

Karol Komel,
Gorica, Semeniška ulica št. 8.

Andrej Čermel

na Kornu št. 10,

priporoča slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino kolonijalnega blaga, kakor petrolej, kavo vseh vrst, riž, olje, sladkor itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh, salame in to na drobno in na debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

G. Likar,

Gorica, Semeniška ulica h. št. 10.

Trgovina pisarniških in šol. potrebščin.

Raznovrstno papirnato blago. Knjige: molitvene, šolske in vpisne. Tiskovine iz „Narodne tiskarne“ po enaki ceni. Preskrbuje tisk vizitnic, računov, kuverte z napisi.

Sprejema v vezanje knjige.

Vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

prodajalnice jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goržiče (Senf), Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovca v Semeniški ulici hiš. št. 1.
v lastni hiši kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Češka čokolada

in češki kakao

so najboljši.

V Gorici je prodajajo: Kopač & Kutin, G. Furlani, P. Glesig, St. Paulin, Dom. Pardon. Zastopnik: G. Barazzetti.

Peneči bomboni. Najfineše orientalske slasčice. — Fondants in čokoladne bombone priporoča prva češka tovarna orientalskih slasčic in čokolade

A. Maršner

Praga, Kral. Vnohrady, Češko.

Prva kranjska tovarna testenin Žnideršič & Valencič

v Ilirski Bistrici

priporoča svoje izborne testenine kot makarone, fideline, vrvice in različne vloge za na juho velespoštovanemu občinstvu.

Prvi sijajni vspeli najinih izdelkov je ta, da se ni v našem okraju v treh letih toliko testenin zavžilo, kot najinih v tem času kar jih izdelujeva. — Velespoštovana gospodinja! Sezite po tej jedi, katero pri nas s slastjo še oni zavživajo, ki dosedaj o testeninah še slišati niso hoteli. Najine testenine vdobe se v vseh boljših prodajalnicah jestvin; povsem zanesljivo najine pa so le one, ki se prodajajo v zavojih po 1/2 kg. z najino firmo.

Trgovcem pošiljava cenik zastoj in franko.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vno gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih o 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštna.

Agricol,

patentovan v Avstro-Ogerski in Italiji.

je mehko kalijsko milo razstopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušij, vseh žuželk na sadnih in drugih drevsah, zelenjadi in cvetlicah

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franko

Tovarna mila F. Fenderl & Co

TRST. — Via Limitanea št. 1 — TRST.

Zastop in zaloga na Goriškem: pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri gosp. Frideriku Cumar.

Anton Kuštrin

v Gosposki ulici hiš. št. 23,

(v hiši g. dr. Lisjaka)

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu, istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju. Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3, 4, 5. Več vrst riža. Mljšveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta.

Razpošilja blago na vse kraje. Cena primerna, postrežba dobra.

Usojam si cenj. p. n. občinstvu v mestu in na deželi uljudno naznaniti, da sem odprl v lastni hiši (po starem imenovanu) gostilno

„Pri Grgarki“,

ulica sv. Antona št. 3.

Točim izvrstna briska in druga domača vina, imam domačo kuhinjo, držim postelje za prenočišča po jako nizki ceni.

S prošnjo za blagobotno naklonjenost se prijazno priporočam za obilen obisk udani

Ivan Mizerit

(sin ranjke Grgarke.)

Klepar ARTUR MAKUTZ,

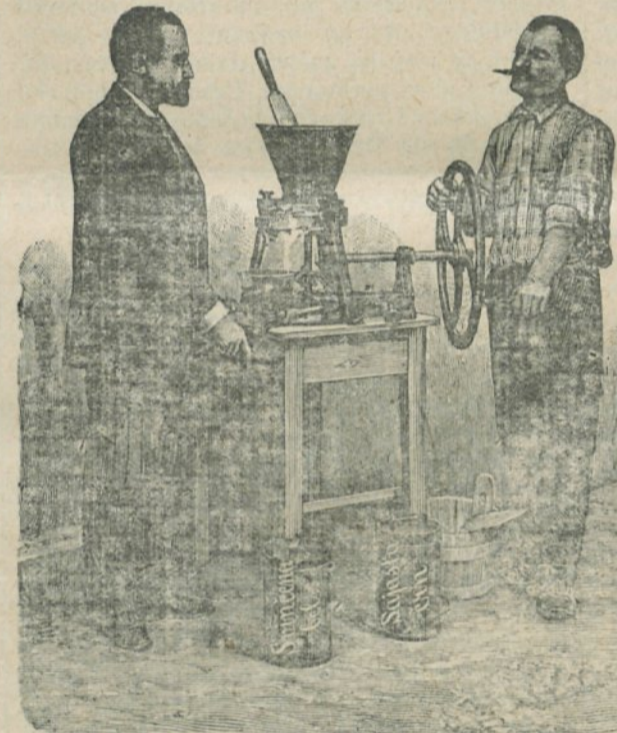
Ozka ulica 1. — GORICA — Via Stretta 1

priporoča škropilnice p. n. peronospori (ponovljene po Vermorelovi sestavi). Bakor je trd in svetel. Zaliske (valvole) se more lahko premeniti. Škropilnica je sestavljena priporoča in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žvepljanje solov iz cinkanelega železa. — Priprava za obvaro. anje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan). — Meh za žvepljanje gruz ja raznih sistemov. — Cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice.

Sprejemlj v popravo vsakovrstne drzre škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

Mirodilnica (drogerija)

v Tržni ulici v posloju okrož. sodišča je bogato založena

z blagom najboljše vrste

ter more na drobno in debelo po skromnih cenah postreči kmetovalcem in obrtnikom, gospodarjem in gospodinjam in vsem zasebnikom, ki potrebujejo mirodilniškega blaga.

Posebno se priporoča cerkvenim oblastim, županstvom, uradom, šolskim vodstvom, društvom, javnim in privatnim zavodom, tvornicam, mošnjem, trgovcem, živinozdravnikom, pivrotehnikom itd. — Priporoča zlasti barve suhe in oljnate, aniline in lesna barvila za obleko, bronza; pokosti (lake), sušilo, zamasko (kit), votlič, razne krede, fini cement portlandski, čopiče, ščeti, oteraje za noge, šablone, zamaške, gobe, mlo, sveče, užigalice, petrolej; najfineje žveplo in bakrani vitrijol; cevi in druge reči iz kavčuka (galoše), razne soli, zdravilna zelišča, mineralne vode, cedilke, (gume), cerkveno kadilo in kot primese dišeči storaks; razna čistila, gladila in mazila; prepase za kilo, obveze in drugo kirurško opravo, pogačo za pse; toaletno mlo in drugo lepodiseče blago (parfumerije); potrebščine za fotografije itd.

Novoporočenci pozor!

Štejem si v čast naznanjati slavnemu občinstvu, da sem razširil trgovino pohištva v ulici Veturini, glavni vhod v Gosposki ulici.

Anton Breščak

v Gorici, Gosposka ulica št. 14, (blizu lekarne Gironcoli).

V zalogi ima najelegančajšo sobno opravo, na katero se še posebej opozarja p. n. občinstvo!

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo za vsaki stan. Pohištvo je po najmodernejših slogih, posebno spalne, jedilne in posetne sobe so po nemškem slogu odlikovanih Črnigovejih delavnic v ulici Ponte nuovo in via Leoni, katere so lepše in ukusneje izdelane in ceneje od dunajskih in budapeštanskih tovarn. Ostalo pohištvo je od prvih mizar-skih mojstrov. — Sprejema vsa naročila in izdeluje po izbiri obrisa, najceneje in v najkrajšem času. — Bogata zaloga podob na platno in sipo z različnimi okvirji. Belgijska brušena ogledala vsake velikosti. Različno pohištvo, kakor: toaletne mizice, različna obešala, preproge za okna itd. Različne stolice iz trsja in celulojda, posebno za jedilne sobe. Blazine iz strune, afriške trave, z žimami in platnom na izbero ter razne tapcarije. — Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.